

ORKUPOLITISK ÆTLAN

– hvussu vit rækka málunum
fram til 2025 og 2030

HEILSU- OG INNLENDISMÁLARÁÐIÐ

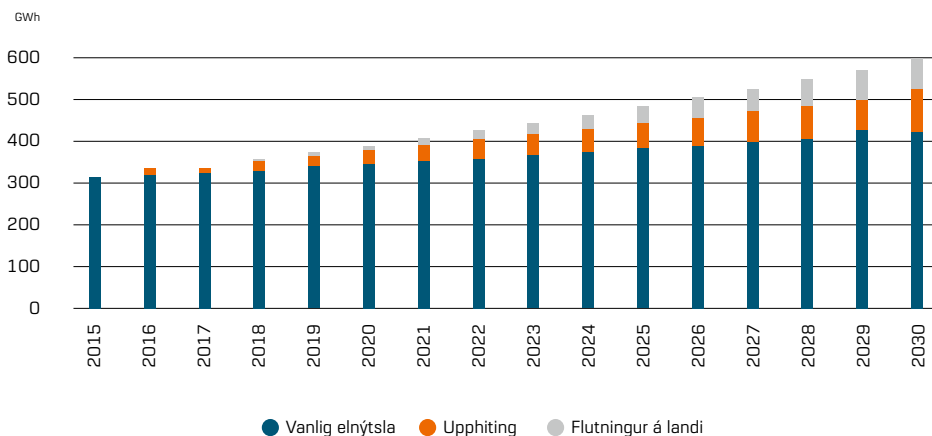

Samgongan, ið varð skipað í september 2015, setti sær mál, at í 2030 skal øll elorka á landi koma frá varandi orku. Í hesum sambandi varð skipað ein verkætlan, ið skuldi gera eina frágreiðing við ítøkiligum boðum uppá, hvussu settu málini kundu røkkast.

Dentur varð eisini lagdur á, at fjøltáttað sjónarmið hjá mongu áhugaðum innan orkuøkið verða hoyrd soleiðis, at ymsu partarnir sleppa til orðanna. Í hesum faldara lýsa vit høvuðsniðurstøðurnar í verkætlanini.

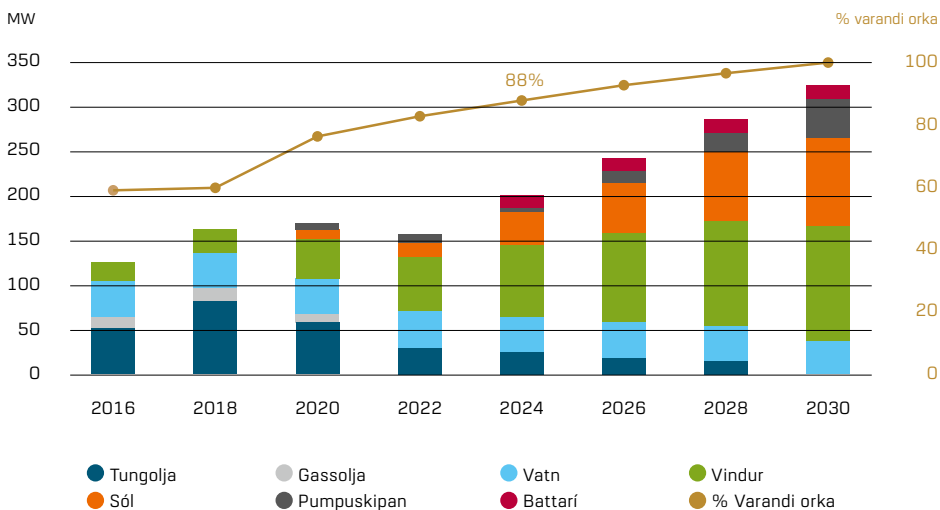
Náttúran í Føroyum gevur okkum góðar fortreytir fyri at rækka málu- num um, at øll elorka í 2030 skal koma úr varandi orkukeldum. Eisini hóast elnýtislan komandi árin kann væntast at nærum tvíaldast, nú fólk og vinna verða eggjað til at brúka grønar orkukeldur til upphiting og í flutningi.

Framskrivningar av el nýtsluni frá 2015 til 2030

Vanliga elnýtslan er framskrivað við eini óking á 2% árliga. Nýtslan til upphiting er í 2025 sett til 50% av samlaðu upphitingini. Í 2030 er sett fyrri, at øll upphiting og øll ferðsla á landi er 100% elektrifiserað.

Boð uppá útbyggingarætlan, sambært EA kanning

HØVUÐSNIÐURSTØÐUR

Góðar fortreytir fyri grønar orku

Náttúrugivnu fyritreytirnar at skifta frá olju til varandi orku til bæði upphiting og ferðslu eru góðar í Føroyum.

Stórar vindorkuútbýggingar næstu tvey árin

Ætlandi verða trý útboð av vindorku næstu tvey árin. Hesi fara at økja varandi mátt við umleið 50 MW úr 18 MW upp í sløk 70 MW.

90% grøn í 2024

Longu í 2024 kunnu sløk 90% av elframleiðsluni koma frá varandi orkukeldum.

100% grøn í 2030

Til ber at hava 100% grøna elframleiðslu í 2030.

Elnýtslan næstan tvífoldast við grønum umskifti

Verður øll upphiting og ferðsla lögð um frá olju til el, verður elnýtslan umleið 600 GWt í 2030 í mun til 334 GWt í 2017.

Grøna framleiðslan má trífoldast

Grøn framleiðsla skal økjast frá 170 GWt/ár til 600 GWt/ár í 2030 – hetta er 3½ ferðir øking, um hon skal umfata øktu nýtsluna og ta framleiðsluna, sum í dag er við olju.

Vindur og sól eru biligasta loysnin

Biligasta loysnin til 100% elframleiðslu í 2030 er at útbýggja vind- og sólorku og samstundis byggja battarí- og pumpuskipanir at góðska óstøðugu orkuna.

Útlit fyri lægri elprísam

Sambært nýggjari kanning av útbýggingarmøguleikum fyri elframleiðsluna eru útlit fyri, at framleiðslukostnaðurin kann lækka við tíðini.

Íløgurnar til framleiðslu og goymslu kosta 2 mia. kr.

Samláða íløgan í framleiðslu- og goymsluútbúnaðin fram til 2030 er mett at verða umleið 2 mia. kr; harav umleið 900 mió. kr. til pumpuskipanir, 700 mió. kr. til vindorku, 300 mió. kr. til sólorku og 100 mió. kr. til battarískipanir.

Íløgurnar til elnetið kosta 1,3 mia. kr.

Samlaða íløgan í elnetið til nýggju framleiðsluverkini verður íalt umleið 1,3 mia. kr. til betri kaðalnet og nýggjar koblingar- og transformarastøðir.

Stór sparing í oljuinnflutningi

Verða t.d. 300 mió. kr. spardar í oljuinnflutningi um árið, svarar tað til umleið 4 mia. kr. yvir 25 ár.

Onki nýtt vatnorkuverk

Nøkur av verandi vatnorkuverkum verða útbygð.

Færri inntøkur til landskassan

Við grønnari umlegging missir landskassin góðar 200 mió. kr. frá avgjaldum og MVG fyri oljuúrdráttir. Hinvegin gevur ein økt elnýtsla við upp til 300 GWt landskassanum umleið 84 mió. kr. í MVG árliga.

Stór effektivisering í orkuskiptinum

Skiptið frá olju til hitapumpur og elbilar kann minka orkutørvin til umleið ein triðing.

Hitapumpan er besta grøna loysnin

Best egnaða grøna upphitingarskipanin er samanumtikið hitapumpan – bæði til einstøk hús og í nær- og fjarhitaskipanum.

Sjóvarfalsorka loysir seg ikki enn

Avbjóðingin við sjóvarfalsorku er, at hóast tøkni er í menning, er hon enn ikki kappingarfør í prísi.

Meginparturin av bygningunum hava framvegis oljufyr

Umleið 1.000 av 18.000 sethúsum og bygningunum verða burturav hitað við hitapumpu. 1.100 hús í Havn hava fjarhita.

Fáir almennir bygningar lúka orkukrøvini

Einans 10. hvør almenni bygningur, svarandi til 1% av samlaðu fermetrunum, lúka krøvini í nýggju bygningakunngerðini, sum ásetur, at nýtslan í mesta lagi er 100 kWt fyri fermeturin um árið.

MVG-endurrindan til uppseting av hitapumpu ger mun

Møguleikin at fáa endurrindað MVG av íløgu og arbeiðsløn til uppseting av hitapumpu frá 2017 hevur gjørt ávísan mun.

Lutfalsliga fáir elbilar í Føroyum

Einans 60 av 26.800 akførunum á føroysku vegunum eru elbilar.

Elbilar væl egnaðir í Føroyum

Stutta frástøðan og hitalagið í Føroyum gera, at elbilar eru væl egnaðir.

Vetnisbilar hava størri orkunýtslu

Orkunýtslan til vetnisbilar, er 3-4 ferðir størri enn nýtslan til elbilar.

Nýggj hús skulu vera grøn

Í 2020 skal vera krav, at nýggj hús og bygningar fáa grønar hitaskipanir. Oljufýr skulu forbjóðast.

Skifta oljufýr út við grøna orku

Í 2021 kunnu nýggj oljufýr ikki setast upp fyri gomul; men sum høvuðsregla skal skiftast til grøna hitaskipan.

Grøna kunningin skal styrkjast

Kunning og ráðgeving til hitaskipan, bjálving og skynsama orkunýtslu eigur at verða styrkt munandi.

Stuðla orkulýsingum av bygningum

Vert er at umhugsa at gera royndarskipan, har landið partvíst rindar privatum ráðgevum at gera orkulýsingar av sethúsum og vinnubygningum.

Almennu feløginu skulu eisini vera grøn

Politiska málið, at allir almennir nýbygningar skulu hava grøna orkuskipan, eigur eisini at fevna um almenn partafeløg.

Fleiri pengar til Landsverk til orkueffektivisering

Parturin av viðlíkahaldsjáttanini, sum Landsverk nýtir til at gera orkuábøtur á bygningar, røkkur ikki langt. Fleiri pengar eiga at verða settir av til orku-effektivisering.

Oljunýtslan til almennar bygningar kann minka munandi

Verða 5 mió. kr. settar av um árið til orkuskipanir, kunnu 33% av almennu bygningunum verða hitaðir við grønnari orku í 2023 – í mun til 1% í dag – mált eftir fermetrum.

Prísdifferentiering á el er skilagóð

Ætlanin at differentiera elprísinn, eitt nú at lata bíligari streym til hitapumpur og elbilar, er skilagóð.

Kapping um at veita grøna orku

Nýggjar vindorkulundir og sólorkuverk eiga framhaldandi at verða boðin út í kapping. Smærri vatn- og sólorkuverk eiga at sleppa undan.

Hægri avgjöld

Verða avgjöld á bensin og brennioilju hækkað, stimbrast hugurin at velja grønar loysnir ístaðin.

Bussarnir skulu vera grøni

Land og kommunur eiga at leggja seg eftir, at bussarnir í mest møguligan mun verða ríknir við grønum orkukeldum.

Tað almenna eigur at skunda undir grønnari ferðslu

Land og kommunur eiga altíð at taka elbilar við í metingina, tá tey keypa nýggjar bilar.

MVG- og avgjaldsfrítøkan til elbilar skal halda fram

Frítøkan av skrásetingar-, meirvirðis- og veggjaldinum til elbilar eigur at verða longd nøkur ár afturat.

